

ՄԱՍԻՎ ԱՂԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ի Ե Տ Ա. Բ Ե Ր

Հ Ա Յ Ա Ս Ա Ն Ե Ա Յ Յ

ԹԵՄԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԻՃԱԿԻՍ ՀԱՅՈՅ ՆԱԽԻԶԵԽԱՆԻ ԵՒ ՊԵՍԱՐԱՊԻՈՅ

Ա. Տ Ե Ր Ա Կ Ա Ն Կ Ա Ր Ա Դ Ր Ո Ւ Թ Ի Խ Ա Ն Ք,

Փառուարի 4. — Մելիթոփոլի
Ազօթատան քահանայն, ծե-
րունի Տէր Առաքելն Սարգիս-
վարդապետեանց հանդեաւ ի
թրիստոս, եւ նորա պատկառե-
լի, հեղահոգի եւ աշխատասէր բնաւորու-
թենէն մեծապէս գոհ եւ շնորհակալէր Մե-
լիթոփոլի բարեպաշտ ժողովուրդը, որ եւ այս
եւր շնորհակալութիւնը դեռ նոր յայտներ
էր Դեր. Առաջնորդին Վիճակիս, երբոր նա

իդարձին իւրում ինախիջեւանէ՝ գեկաեմ-
բերի 15-ին անցաւ Մելիթոփոլէն :

Առաջնորդական Առեանս հրամանադրեց
նողայսքի արժ. Տէր Դէորդ քահանային Թու-
մանեան՝ որ ըստ առաջնոյն հովուէ գար-
ձեալ առ այժմ Մելիթոփոլի ժողովուրդը,
եւ Մելիթոփոլի երէց փոխան մեծարոյ Վար-
դերես Ազային Շարլարեանց գրեց՝ որ Ազօ-
թատան զարդարանքները զգուշութեամբ
պահպանէ մինչեւ ցնոր կարգադրութիւն :

ՔԱՂԱՔԻՑ

ՅՈՐԱԳՐՈՒԹԵՆ է 1861 ԱՄԻՆ.

Թունուարի 12. — Ըստ առաջարկութեան Գեր. Առաջնորդի Վիճակիս՝ Բեկնազարեանց Ցովիաննէս վարդապէտն կանչըւեցաւ Քիշնեւէն եւ յուղարկուեցաւ ինախիչեւան՝ իբրեւ փոխանորդ Առաջնորդի, ուստի եւ ատենապէտ Հոգեւորական Կառավարութեան տեղւոյն, եւս եւ պաշտօնակատար վանահօր սրբոյ Խաչին նախիչեւանի :

Փետրուարի 6. — Քիշնեւի եկեղեցական կալուածոց Գործակալութիւնը յանձնուեցաւ Պարոն Դրիգորի Բերօեանց՝ Քարտուղարի Հոգեւորական Կառավարութեանն Պեսարապիոյ :

Մարտի 23. — Ըստ առաջարկութեան Ցովիաննու վարդապէտի Բեկնազարեանց՝ Նախիչեւանի Հոգեւորական Կառավարութեան անդամ՝ Ստեփանոսեան Տէր Պօղոս քահանայն արձակեցաւ իւր պաշտօնէն, եւ տեղն ընտրուեցաւ Տէր Եղիա քահանայն Շաբշնիքեանց :

Ապրիլի 14. — Նոր Նախիչեւանի մէջ առ Աստուած փոխեցաւ բազմարդիւն փոխանորդն Առաջնորդի Վիճակիս՝ Գեր. Ցովիաննէս վարդապէտ Բեկնազարեանց, եւ Թաղեցաւ իվանս սրբոյ Խաչին նախիչեւանի մերձ իգերեզման Ցարութիւն վարդապէտի Ալամդարեանց :

Մայիսի 18. — Առաջնորդական Ատեանս ընդունեցաւ Խինոդէն սրբոյ Էջմիածնի 41 լանջական պղնձէ խաչ եւ 41 մետալ՝ որ Վիճակիս եկեղեցականացը բաժնուին, իյիշատակ Սեւասթովովի պատերազմին 1853-էն մինչեւ 1856:

Մայիսի 22. — Գեր. Առաջնորդին առաջարկութեամբը եւ Ս. Էջմիածնայ Սինոդին հրամա-

նաւը՝ Նախիչեւանի սարկաւագներէն ու դպիրներէն իինգ իոգի յուղարկուեցան Աստրախանու Առաջնորդ Մատթէոս Սրբազն Արքեպիսկոպոսին, որ քահանայ ձեռնադրուին. այսինքն Ցովիաննէս դպիր Տէր-Գէորգեան Սաղունեանց, Ցովիաննէս դպիր Տէր-Ցովիաննէսեան Զարիֆեանց, Օգսենտիոս աւագ սարկաւագ Տէր-Մինասեանց, Մարկոս աւագ սարկաւագ Սոլախայեան, եւ Ցովիաննէս դպիր Տէր-Միմէոնեանց :

Թունիսի 12. — Օրպազարի Եկեղեցին կարոտութիւն ունենալով մեծ նորոգութեան, արդէն Գեր. Առաջնորդը այն քաղաքին ըրած այցելութեան ժամանակին հոգաբարձուներ որոշեր էր այն աստուածահանոյ գործոյն, որոց եւ գլխաւորն էր Աղա Ցարութիւն Արապեան. Եւ որովհետեւ Օրպազարի բարեպաշտ ժողովրդեան այս Վախճանաւ իրենց մէջ հաւաքած եւ հաւաքելի գումարը բաւական չէր երեւնար Եկեղեցւոյն վայելուց նորոգութեանը, Գեր. Առաջնորդը ըստ խնդրոյ մեծապատիւ Հոգաբարձուաց՝ հրամայեց որ իրենց յանձնուի նաեւ Եկեղեցւոյն այն գումարը՝ որ հանգուցեալ Սիենտիարեան Գէորգ Աղային քովն էր, եւ շահովը հանդերձ Եղած էր 2970 ըուալի արծ. :

Ցուլիսի 10. — Ըստ յայտարարութեան Հոգեւորական Կառավարութեան Նախիչեւանի, արժանապատիւ Տէր Ցարութիւն քահանայն Քարքաշեանց կիսուտանայ նուիրել ամէն տարի՝ քանի որ ողջ է՝ ինպաստ չքաւոր աշակերտաց Խալիպեան ուսումնարանին 25 ըուալ. արծ. :

Ցուլիսի 24. — Նախիչեւանի մէջ գովելի սովորութիւն մը կայ որ ննջեցելոց համար զանգակ

զարնել տուողները կամաւոր տուրք մը կուտան եկեղեցւոյն։ Այս տուրքը ատենով Առաջնորդական արդեանց հաշուին կանցնէր. իսկ այժմու Գ. Առաջնորդը սահմանեց, եւ Առաջնորդական Ատենիս մէջ արձանագրել տուաւ, որ այն տուրքը այսուհետեւ երթայ նախիչեւանի Հոգեւոր Դպրոցին իբրեւ նպաստ։ — Նմանապէս իտապանատեղեաց հաւաքեալ արդիւնքին կէսը գրեն երեցփոխանք իրենց եկեղեցւոյն արդիւնք, եւ միւս կէսը նոյն Հոգեւոր Դպրոցին տան։

Յուլիսի 27. — Եկեղեցական եւ քաղաքական իշխանութեանց որոշմամբը՝ Գէորգ Աֆթանտիլեանցը արծակուեցաւ հարկատուութեան վիճակէն, եւ դասեցաւ իկարգս եկեղեցականաց նոր նախիչեւանի եւ գիւղօրէիցն։

Օգոստոսի 10. — Խաչատուր դպիրն Յովիան-նէսեան Խումաշեանց՝ որ ձեռնադրեալ է քահանայ իվերայ սուրբ Համբարձման եկեղեցւոյ Զալթըրի՝ իՍ. Էջմիածին, Առաջնորդական Ատենիս իրամանաւը յանձնուեցաւ նախիչեւանի քա-

իանայից մէկուն յառժամանակեայ կրթութիւն եւ իվարժութիւն։

Օգոստոսի 17. — Աւագ սարկաւագն Ս. Էջմիածնի Խաչատուր Բաբայեան յուղարկուեցաւ իսպասաւորութիւն եկեղեցւոյն Փեթրպուրկի։

Հոկտեմբերի 2. — Էստ առաջարկութեան մեծարոյ երեցփոխանի սուրբ Պօղոս եկեղեցւոյն Գրիգորուալուսոյ՝ Պ. Կարապետի Տրդատեանց, եւ ըստ Վկայութեան Հոգեւորական Կառավարութեան քաղաքին, իրաման տրուեցաւ երեցփոխանին որ նորոգել տայ այն եկեղեցին՝ գործածելով այն ծախքին իրամար մինչեւ 300 թ. արծ։

Հոկտեմբերի 23. — Էստ առաջարկութեան Գ. Առաջնորդի Վիճակիս, եւ ըստ իրամանի Սիւնիոդոսին սըբոյ Էջմիածնի, յուղարկուեցան նախիչեւանէն յևստրախան իծեռնադրութիւն քահանայութեան՝ չորս տիրացուք, այսինքն Խգնատիոս սարկաւագ Աստուածատրեան, Ալեքսանդպիր Պարտախնեան, Կարապետ դպիր Զարիֆեան, եւ ներսէս դպիր Պարտախնեան։

ՀԱՐԿԱԽՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Ա Ռ Ծ Ն Ո Ղ Ս Թ Ո Շ Ա Կ Ա Խ Ո Ր Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ Ա Յ

ԽԱԼԻՊԵՏԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՐՆԻ ԱԶԳԻՄ ՀԱՅՈՑ

Էստ կանոնի Ուսումնարանիս՝ աշակերտաց թոշակները վեց ամսէ վեց ամիս կվճարուին. բայց որովհեաեւ շատ ծնողք իրենց որդւոց թոշակը փոխանակ իւրաքանչիւր ժամանակին վճարելու, կուշացընեն այլ եւ այլ պատճառներով մինչեւ երկու իրեք ամիս եւ աւելի, անոր համար Ուսումնարանիս Խորհրդարանը կիսնդրէ իծնողաց այնպէս կարդադրել իրենց վճարքը որ վեցամսեայ միջոցին ետքի ամսոյն վերջերը՝ թոշակը Ուսումնարանիս Խորհրդարանին ձեռքը հասնի անպատճառ։

